

De vrije uitoefening der Geneeskunde en de onbevoegde uitoefening der Tandheelkunde.

(Lezing gehouden in de Algemeene Vergadering der
Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen
10 Januari 1914).

Spreker heeft zijn voordracht niet op schrift gesteld, weshalve hier een kort resumé volgt van het door hem behandelde.

Dames en Heeren,

Het ligt niet in mijn bedoeling een lezing te houden over bovengenoemd onderwerp, doch ik wil dit hier slechts kort inleiden, in de hoop, na afloop een debat uit te lokken dat misschien zijn nut zal kunnen hebben en tevens deze vergadering in de gelegenheid te stellen zich op de een of andere wijze over deze brandende kwestie uit te spreken.

Wat betreft de vrije uitoefening van de geneeskunst, is deze zaak zoowel in de dagbladpers als in de vakliteratuur zoo uitvoerig besproken, dat ik haar als voldoende bekend veronderstel en dus alleen de vraag wil opwerpen: Is hierbij de tandheelkunde betrokken, ja of neen, en dan moet m.i. het antwoord bevestigend luiden.

Alhoewel in het bekende rekest van de heeren van Houten c.s. de tandheelkunde wel niet uitdrukkelijk genoemd wordt, ligt m. i. er toch wel degelijk in opgesloten, dat zij mede in het geding betrokken is, en waar genoemde heeren alleen de chirurgie als monopolie willen handhaven blijkt nergens uit dat hierin ook de tandheelkunde begrepen is.

Integendeel vindt men o. a. bij het behandelen van het wetsontwerp tot wijziging van de wet op de Tandheelkunde (April 1913) de volgende opmerking in het voorloopig verslag:

„Sommige leden gaven nogmaals uiting aan hunne meermalen verkondigde overtuiging dat het aan ieder vrij moet staan zich te laten genezen door wien hij wil en met toepassing van de geneesmethode die hij verkiest.”

Deze leden wilden dus zeer zeker het monopolie ook voor de tandartsen zien opgeheven.

Aangenomen nu dat dit werkelijk in de bedoeling ligt, dan rust m. i. op de tandheerkundigen in ons land de dure plicht om met alle macht te protesteeren tegen een dergelijke poging; en dit te doen vóór het te laat is.

Waar ik voor mij overtuigd ben dat het opheffen van het *artsen*-monopolie een fout zou zijn, die voor de lijdende menschheid allernadeeligste gevolgen na zich zou sleepen, zoo zou de vrije uitoefening der *tand*-heelkunst behalve deze nadeelen, nog droeviger gevolgen hebben voor de Tandheelkunde als wetenschap en zou al het werk van de voor-*mannen* in ons vak gedurende de laatste dertig jaren, waarschijnlijk voor het grootste gedeelte weer ongedaan worden gemaakt.

De heeren v a n H o u t e n c.s. geven n.l. een middel aan om eventueele schadelijke gevolgen te ontgaan en dit middel bestaat hierin dat kunstfouten, domme behandelingen, gevolgen van zorgeloosheid, onverstand, overmoed of lichtvaardigheid van den behandelende, wanneer zij het veroorzaken van dood of lichamelijk letsel door grove schuld opleveren, als zoodanig zullen worden gestraft.

Waar het nu wel buitengewoon moeilijk zal zijn, dergelijke „kunstfouten” bij door onbevoegden behandelde patiënten aan te toonen waar het betreft de geneeskunst en zodoende dit middel mij al buitengewoon ongelukkig lijkt, (immers onder het monopolie wordt al zooveel gekwakzalverd en bedorven zonder dat er veel aan gedaan kan worden), daar heeft het voor de tandheelkunde zelfs niet de geringste waarde. Dood of lichamelijk letsel door grove schuld, zullen zelfs bij onoordeelkundige onbevoegde behandeling wel altijd tot de uitzonderingen blijven behooren.

De gevaren liggen hier ook nog elders. Wanneer een groote stroom van onbevoegden zich op de uitoefening der tandheelkunde werpt, zullen zij het groote publiek trachten te lokken door zeer lage prijzen en met middelen als een honderd jaren geleden gebruikelijk waren. Uit den aard der zaak zal de gepresteerde arbeid aan die prijzen evenredig zijn en het gevolg zou zijn dat het vertrouwen van de patiënten speciaal in de conserveerende tandheelkunde dusdanig zal worden geschokt, dat de extractietang alle kans heeft zijn bevoorrechte plaats van weleer weer te gaan innemen, zooveel te meer waar een bewijs voor zorgeloze behandeling etc. in de praktijk zal blijken vrijwel nooit geleverd te kunnen worden en de onbevoegde zich hier dus een terrein geopend ziet, waar hij straffeloos knoeien kan.

Waar men bij het indienen van het bekende rekest het oordeel der medici bij voorbaat al als bevooroordeeld gebrandmerkt heeft (een methode van debat die m. i. niet voldoende gelaakt kan worden) zoo zal men ook hier wellicht van een oratio pro domo spreken.

Het komt mij echter voor dat die bewering behalve verre van loyaal ook zeer zwak was, daar men toch moeilijk de professoren die zich voor behoud van het monopolie in de bres hebben gesteld van broodnijd zal kunnen verdenken; en ook de toestand bij de tandheekundigen is niet van dien aard dat daarom de schrik hen om het hart behoeft te slaan, vooral niet waar het meer gegoede publiek dat beter op de hoogte is zeer goed weet tot wie zich te wenden, doch juist de minder goed gesitueerden hier dupe zullen worden.

Wanneer werkelijk het eindelijk algemeene doordringende besef van het nut en de noodzaak van de mondhygiëne door een dergelijke wetsverandering voor jaren en jaren zou worden teruggedrongen, dan is het m. i. onze plicht hiertegen te waarschuwen en zoo mogelijk te trachten dit te voorkomen.

Waar o. a. de heer van Holte tot Echten wijst

op de toestanden in het buitenland, bijv. in Duitschland waar de vrije uitoefening der geneeskunst bestaat, daar wordt gewoonlijk vergeten te melden, dat men sinds jaren op het onverantwoordelijke van dezen toestand wijst en krachtige pogingen aanwendt om dit anders te krijgen, hetgeen o. a. door de geweldigde massa recente literatuur voldoende bewezen wordt!

Het wordt m. i. tijd om het tegenovergestelde te doen van wat de heeren v a n H o u t e n c.s. beoogen en maatregelen te beramen om de onbevoegde uitoefening van de tandheelkunde, waar zij thans al zooveel schade aanricht met kracht te kunnen tegengaan; maatregelen die thans wellicht meer succes zullen hebben dan vroeger, daar de nieuwe wet van April 1913 zich veel duidelijker over de bevoegdheid van den tandarts uitspreekt en daardoor de justitie weer houvast bij ingrijpen zal geven.

Het monopolie van den tandarts valt onder hetzelfde wetsartikel als dat van den arts, n.l. Art. I van de wet op de uitoefening van de geneeskunst: Art. 1. Uitoefening der geneeskunst, waaronder de wet het verleen van genees-, heel- of verloskundige raad of bijstand als bedrijf verstaat, is alleen geoorloofd aan degenen, aan wie de bevoegdheid daartoe volgens de wet is toegekend.

Een arrest van den Hoogen Raad van April 1901 luidt:

Onder „geneeskunst” is Tandheelkunde begrepen.

Hieruit volgt dus, dat wanneer men weet wat de bevoegdheid is van den tandarts, men ook weet waartoe een ander, die deze bevoegdheid mist, *niet* gerechtigd is.

De oude wet was op dit punt zeer vaag:

Art. 7. De tandmeester is bevoegd ziekten der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch door het voorschrijven of aanwenden van middelen op die deelen te behandelen.

Het desbetreffende artikel van de nieuwe wet zegt:

De tandarts is bevoegd:

a. tot de plaatselijke behandeling

1°. van ziekten van de tanden,

Salmons Wij moeten een geval uitzoeken, waarin juist geen extractie is geschied. Daarop moeten wij bijzonder letten.

Klinckamer. Wil door middel van een open brief de ambtenaren van het O. M. wijzen op de veranderingen, die de gewijzigde wetten in de uitoefening der Tandheelkunst hebben gebracht, en hun doen begrijpen, dat de Tandheelkunst niet alleen als onderdeel van de Geneeskunst dient beschermd te worden tegen onbevoegde uitoefening, maar als een op zich zelf staand vak in de wet wordt erkend.

Men dient te weten, wat tot de Tandheelkunst behoort, opdat men niet afhankelijk is van persoonlijke inzichten van den rechter.

De Voorzitter vindt niet goed, dat wij ons over de afschaffing van het artsenmonopolie uitspreken. Wij kunnen natuurlijk wel de zaak bespreken.

Nord is het hiermede oneens, want met de afschaffing van het artsenmonopolie is de vrije uitoefening van den Tandheelkunst verbonden, en dat is toch iets, dat ons direct aangaat, daarover kunnen we ons toch uitspreken.

Sanders (Amsterdam) vraagt het woord, om een motie van orde te stellen. Ik had een ontmoeting met den vader van Prof. van Hamel, die mij zeide, dat de tandheelkunde er buiten valt, want zij behoort tot de chirurgie.

Ik vreesde, dat wij hier zouden krijgen een discussie over de vrije uitoefening der Tandheelkunst. Dit is gelukkig niet geschied. *Nord* heeft een praktische afdoening van de kwestie aanbevolen, dat vind ik goed.

Ik doe het voorstel over de academische vraag, of de vrije uitoefening der Tandheelkunst, al dan niet moet worden bewerkt.

Nord herinnert aan het feit dat hij reeds een motie heeft ingediend.

Mertens en Sanders (Amsterdam) deelen die motie niet.

M e r t e n s ziet niet in, dat de bevordering der Tandheelkunst zou lijden door de afschaffing van het artsenmonopolie.

S a n d e r s wenscht deze motie niet eens te bespreken, vandaar zijn motie van orde, die een meer verstrekkende is.

N o r d heeft deze kwestie in deze vergadering gebracht, om een uitspraak van de Vergadering uit te lokken. Omdat, als de meening van de Vereeniging noodig is, de kans bestaat dat zij geen meening bij de hand heeft.

H o l t h a u s is het met N o r d eens, en vindt het den tijd om zich nu over dit onderwerp uit te spreken, want het zal de vraag zijn of de Tandheelkunst wel behoort tot de chirurgie.

M e r t e n s. Het is nog niet zeker, dat met de afschaffing van het artsen-monopolie ook de Tandheelkunst wordt inbegrepen, waarom zouden wij ons dan nu reeds erover uitspreken.

S a n d e r s stelt een motie van orde voor.

De Vergadering neemt deze motie aan.

S w i t t e r s stelt de vraag: waarom gaan de menschen naar een technieker. Volgens zijn meening, omdat hij goedkoop is. Is er voor de meeste menschen wel voldoende gelegenheid om goedkoop gebitten te krijgen, als er geen techniekers gevestigd zijn? Zou er geen oplossing te vinden zijn, door voor de techniekers een examen in te stellen, waardoor ze de bevoegdheid krijgen een protese te leveren volgens aanwijzing van den Tandarts, zool bijv. bij het leveren van brillen.

N o r d is het eens met S w i t t e r s, dat de tandheelkunde voor velen te duur is, maar de oplossing, die hij geeft is verkeerd.

C o u r b o i s maakt de opmerking, dat de menschen niet alleen uit zuinigheid naar den technieker gaan.

K l i n k h a m e r waarschuwt ten sterkste tegen het instellen van een examen voor techniekers. Er zou op zichzelf niets tegen zijn, als de bedoeling was een maatstaf van be-

kwaamheid in te stellen, maar alle diploma's in de handen van techniekers zijn gevaarlijk, omdat zij geven een schijn van bevoegdheid tegenover patiënten, en dat moeten wij juist met alle kracht tegengaan.

S a l o m o n s is het hiermee eens, en wil de prosthodontie niet scheiden van de Tandheelkunst, dus ook geen afzonderlijke examens en bevoegdheden.

B u i s m a n vindt de geheele Tandheelkunst te duur. Het algemeen belang eischt goedkoope hulp. Wij moeten streven naar den toestand, dat geen protheses meer noodig zijn. Daarom moeten wij zorgen voor goedkoope conserveerende behandeling om de extracties tegen te gaan. Het beste zou zijn Inrichtingen van Overheidswege.

B o s. Iemand, die pas gevestigd is, en dus weinig te doen heeft, zal toch zijn patiënten voor prothesen niet zenden naar een techniek. In groote plaatsen zijn toch Poliklinieken en de Tandartsen werken toch volgens verschillend tarief.

S a l o m o n s. Ik kan me niet begrijpen hoe wij conserveerende arbeid concientieus en tevens goedkoop kunnen leveren. De eenige, die dat kan is de Staat. Bij de Poliklinieken komen velen, die goed kunnen betalen.

N o r d als wij onze tarieven vergelijken met die van de specialisten, dan zijn we niet duur. De kwestie is, dat de meesten eerst hun gebit geheel verwaarloozen, en dan bij den tandarts komen. Natuurlijk wordt de behandeling dan duur.

K e u n e. Het publiek beschouwt den techniek. als een goedkoope tandarts.

B o s. Maakt de opmerking dat we in het debat aardig zijn afgedwaald, en zegt dan verder:

Ik heb gelezen een verslag van de tandtechnische Vereeniging, waarin gezegd wordt, dat tientallen tandartsen gebruik maken van die Vereeniging om goede techniek. te krijgen. Zijn wij wel verantwoord, om van die Vereeniging gebruik te maken?

de Voorzitter zegt, dat hij het debat maar heeft losgelaten en er een onderonsje van liet komen, omdat de heer

Mertens, die de volgende voordracht zou houden, niet meer aanwezig was, en het toch ook nuttig is over de besproken onderwerpen de meeningen van de leden te hooren. Het onderonsje wordt voortgezet.
